

Raadsvoorstel

Datum	6 juni 2017	Zaaknummer	194827853
		Portefeuille	Werk, jeugd en cultuur, dienstverlening en bedrijfsvoering M.H.B. Roozendaal
Onderwerp	Zienswijze gemeente Meierijstad over koersbepaling WSD		

Samenvatting

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. In deze wet zijn de voormalige Wet Werk en Bijstand (Wwb), de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wajong samengevoegd.

Dit heeft consequenties voor de doelgroep van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, WSD, IBN en de gemeente Meierijstad als lid van de Gemeenschappelijke Regeling van WSD / IBN.

Over de toekomst van IBN (deelname voormalige gemeente Veghel) heeft eind 2016 besluitvorming plaatsgevonden. Onderhavig voorstel betreft de toekomst c.q. de koers van WSD (deelname voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode).

Bij het voorstel is een groot aantal bijlagen bijgevoegd.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad

Programma 6, Sociaal Domein

Behandeling in commissie

Mens en Maatschappij

Ontwerpbesluit gemeenteraad

De gemeenteraad besluit in te stemmen met de bijgaande zienswijze, waarbij de gemeente Meierijstad zich op verzoek van het Algemeen Bestuur van de WSD uitspreekt over de positie van WSD bij ondersteuning en begeleiding van doelgroepen uit de Participatiewet.

Meerijstad, 6 juni 2017

Aan de raad,

Waarom naar de raad

Het Algemeen Bestuur van WSD vraagt een zienswijze kenbaar te maken over de voorgestelde koers van WSD bij de ondersteuning en begeleiding van doelgroepen uit de Participatiewet.

Onderwerp

Zienswijze gemeente Meerijstad over koersbepaling WSD.

Aanleiding

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. In deze wet zijn de voormalige Wet Werk en Bijstand (Wwb), de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wajong samengevoegd tot één wet.

Er is vanaf 1 januari 2015 geen instroom meer mogelijk in de Wsw (en in de Wajong alleen als er duurzaam geen of nauwelijks sprake is van arbeidsvermogen), wat er voor zorgt dat de omvang van de Wsw doelgroep vanwege natuurlijk verloop (pensionering, verhuizing, overlijden) jaarlijks afneemt. De rechten en plichten uit de Wsw blijven wel bestaan voor de doelgroep die voor 1 januari 2015 onder de bepalingen van de Wsw viel. Voor deze bestaande groep van Wsw-ers ontvangt de gemeente jaarlijks een budget Wsw. Dit budget neemt jaarlijks af vanwege enerzijds de daling van het aantal Wsw-ers en anderzijds vanwege een korting. WSD moet namelijk ook een door het Rijk opgelegde bezuiniging uitvoeren oplopend tot 4.000,-- euro per Sw-plaats. Voor WSD betekent dit uiteindelijk een bedrag van 8.000.000,-- euro.

Bovenstaande betekent dat er urgentie is om de koers van WSD te herzien. Niet alleen om financiële redenen maar met name om de opgebouwde expertise en infrastructuur te behouden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. WSD heeft een netwerk van 700 grote, middelgrote en kleine bedrijven en andere werkgevers. Een eigen opleidingsinstituut en eigen productielocaties.

De gemeenschappelijke regeling WSD voert de Wsw uit voor 10 gemeenten. WSD heeft in de periode 2015-2016 nagedacht over de gevolgen van de Participatiewet voor de gemeenschappelijke regeling. Het denkproces is al eerder gestart, maar toen was er nog sprake van de Wet Werken naar Vermogen die door de val van het kabinet Rutte contrair werd verklaard. Om de infrastructuur van WSD in stand te houden en de tijd te nemen om over oplossingen na te denken is er destijds een transitiearrangement van twee jaar gesloten met de deelnemende gemeenten. Het transitiearrangement zorgt voor instandhouding van kennis en infrastructuur van WSD, door de uitstroom uit de Wsw te compenseren met nieuwe instroom en bijbehorende budgetten vanuit de Participatiewet. Onder kennis en infrastructuur verstaan we voorzieningen zoals begeleiding, expertise, (beschut) werk en werkgeversbenadering. We kunnen het transitiearrangement slechts tijdelijk volhouden door de afbouw van de geldstromen van het Rijk, de opgelegde bezuiniging en het verdwijnen van de dividenduitkering c.q. reserves die worden ingezet om de begeleiding van de nieuwe instroom te financieren.

Bij IBN is een vergelijkbaar transitiearrangement overeengekomen dat inmiddels is verlengd tot en met 2020. IBN geeft in partnership met de bij haar deelnemende gemeenten uitvoering aan (een deel) van de Participatiewet.

Het Algemeen Bestuur van WSD heeft een ander traject bewandeld. Het Algemeen Bestuur van WSD heeft in 2015 een opdracht geformuleerd aan de Commissie Participatie naar Vermogen van WSD. De commissie Participatie naar Vermogen kreeg de volgende opdracht:

Bepaal namens de 11 WSD-gemeenten de rol en positie van WSD bij ondersteuning en toeleiding van doelgroepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt naar werk en/of vormen van participatie binnen het brede sociale domein. Houdt daarbij rekening met de veranderende wet- en regelgeving, politiek-bestuurlijke ambities, beleidskeuzes van diverse gemeenten, financieringssystematiek en de in oprichting zijnde Regionale Werkbedrijven.

De resultaten van deze opdracht zijn beschreven in de rapportage “Van transitie naar transformatie” die WSD op 16 december 2016 aan het college heeft aangeboden (zie bijlage 1 bij het raadsvoorstel). In dit rapport zijn 5 mogelijke rollen van WSD ofwel 5 uitvoeringsvarianten beschreven.

De rapportage spreekt niet van uitvoeringsvarianten, maar van ‘prototypes’ om aan te geven dat de gemeente nu nog geen definitieve keuze hoeft te maken. WSD vraagt de gemeente te kiezen voor een bepaalde uitvoeringsvariant (prototype) waarmee de gemeente in de periode 2017-2018 ervaring op kan doen (kan experimenteren). Er is ook een scenario waarin WSD voor de nieuwe doelgroepen geen rol meer heeft en de gemeenten het zelf gaan organiseren.

Bij de ontwikkeling van de scenario's zijn mensen uit de doelgroep, ondernemers, onderwijs, gemeentebestuurders en inhoudsdeskundigen betrokken.

Bij de keuze voor een prototype gaat het om de wijze waarop de dienstverlening aan onze inwoners centraal staat. In het bijzonder de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het bestuur van WSD heeft verzocht om voor 1 april 2017 een besluit te nemen. Door de fusie was dit voor Meierijstad niet mogelijk. Derhalve zijn wij overeengekomen dat Meierijstad voor de zomervakantie een besluit neemt. In de bijlagen is een overzicht opgenomen van de besluitvorming van de andere 9 gemeenten.

De besluitvorming van de gemeente is een zienswijze aan het Algemeen Bestuur van WSD. Zij zijn het die uiteindelijk definitieve besluiten zullen nemen. Dit is de gebruikelijke werkwijze bij gemeenschappelijk regelingen.

Argumenten

2.1 *In te stemmen met het voortzetten van het transitiearrangement van WSD in 2017 en 2018 en de WSD daar schriftelijk over te informeren.*

Instemmen met het voortzetten van het transitiearrangement is in lijn met het eerder genomen besluit over IBN. Op deze manier blijft bovengenoemde kennis en infrastructuur van WSD behouden voor de pilotperiode.

2.2. *In te stemmen met de uitvoering van Wsw (oud) binnen de GR WSD;*

SW-oud is een “uitsterfconstructie”. Er is geen nieuwe instroom meer mogelijk. Wij zien geen aanleiding om Wsw oud anders te gaan organiseren dan nu. WSD heeft al jaren laten zien dat zij dit met een hoog maatschappelijk en economisch rendement kunnen organiseren. Landelijk is WSD één van de best scoren SW-bedrijven (dit geldt ook voor IBN). Veel gemeenten moeten jaarlijks geld bij de Sw-bedrijven bijleggen. Onze Sw-bedrijven keren jaarlijks dividend uit.

2.3 *In te stemmen met de uitvoering van Beschut werken (nieuw) binnen de GR WSD.*

Eind 2016 is door de Eerste kamer ingestemd met een wijziging in de Participatiewet. Hierdoor worden gemeenten alsnog verplicht om een vastgesteld aantal mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt beschut werk aan te bieden. WSD doet het aanbod om met ingang van 1 januari

2017 uitvoering te geven aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het beschut werk. Vanwege de korte invoeringstijd en de verplichting beschut werk te regelen, gaan we in op dit aanbod voor de uitvoering van beschut werk bij de GR WSD. Zie verder ook argumentatie onder 2.2. Voorgesteld wordt dit vooralsnog aan te gaan voor een periode van drie jaar. Zodoende kan er in 2019 en integrale afweging worden gemaakt over onze visie op de organisatie van het sociaal domein en de benadering van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in het bijzonder.

2.4. In te stemmen met de rapportage van WSD, het transitiearrangement als basis vast te stellen en te kiezen voor het experimenteren met hét Participatiebedrijf (prototype 1);

De totstandkoming en de kenmerken van de prototypen zijn beschreven in de het rapport van WSD (zie bijlage 1). De aanbiedingsbrief vindt u in bijlage 2. Een samenvatting van de prototypes vindt u in bijlage 3.

In dit voorstel beoordelen we de prototypen dan ook mede vanuit bijdrage die de prototypes leveren aan dienstverlening van de gemeente Meierijstad. Met andere woorden vanuit het perspectief van de klant. Dit klantperspectief hebben wij in bijlage 4 aan de hand van drie voorbeelden nader uitgewerkt.

Bij de scenariokeuze hebben we ook gekeken naar de beschikbare beleidsdocumenten. Het betreft hier het Visiedocument Meierijstad, het dienstverleningsconcept, het coalitieakkoord en het concept document Mijlpalen voor Meierijstad. Uit deze documenten komt naar voren dat wij in Meierijstad de klant centraal stellen en innovatief willen zijn, inzetten op preventie en een sterke positie in de regio nastreven op o.a. het sociaal domein. In prototype 1, hét Participatiebedrijf zien we dit het beste terug.

Dit prototype biedt voor mensen met een loonwaarde tot 80% een garantie op werk of (arbeidsmatig) dagbesteding. Hier leggen we dus verbinding tussen de Participatiewet en de Wmo. Van de mensen met een loonwaarde van 80% of meer gaan we uit dat die hun weg weten te vinden via het Werkgeversservicepunt (WSP). Indien dit niet op afzienbare tijd lukt zullen ook hun mogelijkheden binnen dit scenario worden gezien. Het WSP werkt intensief samen met het UWV om mensen in een uitkeringssituatie en soms ook niet uitkeringsgerechtigden (Nuggers) aan het werk te helpen.

IBN heeft het traject met bovenmatige belangstelling gevolgd. Zij hebben aangegeven erg enthousiast te zijn voor prototype 1, hét Participatiebedrijf en hebben hun diensten aangeboden om van de pilot een succes te maken. Ook binnen IBN zijn zogenaamde AGR gelden beschikbaar waarmee we een eventuele pilot of aansluiting bij deze pilot kunnen financieren.

2.5. In te stemmen met het creëren van de financiële ruimte die nodig is om door te ontwikkelen, vanuit de reserves van WSD.

Door het bestuur van de WSD wordt voorgesteld om voor de pilotperiode maximaal € 300.000,-- euro per gemeente beschikbaar te stellen om de organisatie van de pilots mogelijk te maken. Voor Meierijstad is dit een bijdrage van 300.000,-- euro voor Sint-Oedenrode en 300.000,-- euro voor Schijndel, totaal 600.000,-- voor Meierijstad. Dit bedrag wordt ten laste gebracht van de reserves van WSD. Het bedrag is voor Meierijstad ruimschoots voldoende om een projectleider, en extra capaciteit klantmanagers en ondersteuning in te zetten. Hierdoor wordt de reguliere uitvoering nauwelijks belast. Om zelf te leren zal zoveel mogelijk eigen capaciteit worden ingezet en de reguliere werkzaamheden worden voortgezet binnen deze context. Een en ander is met het

uitvoeringsatelier Toegang afgestemd. Dit is van groot belang omdat vooral de uitvoering uiteindelijk verantwoordelijk is voor het behalen van het eindresultaat.

2.6. *In te stemmen met het feit dat onomkeerbare besluiten bij experimenten vooraf goedkeuring behoeven van het bestuur van WSD;*

Het bestuur van WSD is opdrachtgever van de pilots. Het is derhalve logisch dat wij ons conformeren aan het verzoek om in de pilotperiode geen onomkeerbare besluiten te nemen. Tijdens en na de pilotperiode zal een evaluatie worden opgesteld op basis waarvan definitieve besluitvorming over de toekomst van WSD zal worden genomen. In bijlage 7 is de begeleidingsstructuur opgenomen.

Kanttekeningen

3.1. *Hoe kunnen we de resultaten van de pilot op een goede manier volgen en evalueren?*

Wij stellen voor om bij de start van de pilot van de doelgroep een nulmeting te maken op basis van bijgevoegde zelfredzaamheidmatrix (bijlage 6 en 7). Dit is een beproefd instrument om individuele problematiek op diverse levensdomeinen in kaart te brengen. Op basis hiervan kunnen we volgen hoe de doelgroep zich aan de hand de gepleegde inzet ontwikkelt. Met de zelfredzaamheidsmatrix is al ervaring opgedaan in het Sociaal Team van Schijndel. In de eindevaluatie zullen we meten welke vooruitgang er is geboekt. Hierbij zijn de wegingsfactoren hoeveel mensen er meer aan het werk zijn en hoeveel mensen er meer deelnemen aan (arbeids-)matige dagbesteding.

3.2. *Hoe borgen we dat de uitvoering van het werkatelier Toegang en het werkatelier Beleid Sociaal Domein niet teveel worden belast?*

Belangrijk is dat de scenariokeuze niet leidt tot een onevenwichtige extra belasting bij werkateliers Toegang resp. Beleid Sociaal Domein. Zoals bij argument 2.5 aangegeven zijn voldoende middelen beschikbaar om de ateliers te ondersteunen. Daarnaast is er nog tot de zomer de tijd om de pilot voor te bereiden. Het atelier Toegang zal een belangrijke rol krijgen in de projectorganisatie.

3.3. *Alternatief*

Als alternatief zouden we ook kunnen kiezen om het Participatiebedrijf kleinschaliger op te zetten. Prototype 1, hét Participatiebedrijf, alleen voor Sint-Oedenrode en prototype 2, het 3D-scenario, voor Schijndel. Door de voormalige gemeente Veghel is vorig jaar al een keuze gemaakt voor het transitiearrangement.

Maar omdat er in de andere gemeenten al een ruime keuze is gemaakt voor het 3D-scenario zien we hierin een argument om voor de kernen Schijndel en Sint-Oedenrode te kiezen voor prototype 1, hét Participatiebedrijf (zie bijlage 5). Een en ander mede op basis van de informatieavond die met u is georganiseerd eerder dit jaar.

3.4. *Gelijke behandeling inwoners Meierijstad bij IBN / WSD*

Het is niet wenselijk wanneer er verschillen zijn in de dienstverlening voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit de voormalige gemeenten Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode. Het is juridisch echter noodzakelijk om een gebiedsverdeling op te nemen in de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Een gemeente kan zich door meerdere GR-en met dezelfde functie laten bedienen, maar enkel door verschil te maken in de aard van de dienstverlening of in gebiedsindeling. Dat eerste is niet aan de orde, dus is het tweede noodzakelijk. In de praktijk kunnen inwoners uit Meierijstad natuurlijk zowel binnen WSD als IBN geplaatst worden. IBN en WSD werken daarin goed samen. Het belang van de individuele inwoner staat daarbij voorop.

Communicatie

De doelgroep zal op basis van een communicatieplan worden geïnformeerd over de pilot.

Participatie

Voorafgaande aan het bedenken van de verschillende scenario's hebben interviews plaatsgevonden met mensen uit de doelgroep, ondernemers, bestuurders en andere deskundigen. Op basis van mede deze input zijn de verschillende scenario's ontwikkeld. Met name prototype 1 is hierop gebaseerd.

Ook de SW- cliëntenraad is binnen WSD bij het project betrokken geweest. De SW-clëntenraad spreekt een voorkeur uit voor prototype 1 en 2.

Ten behoeve van de voorbereiding op het advies heeft een informatieavond voor de gemeenteraad plaats gevonden.

Op 10 mei heeft een overleg plaatsgevonden met de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). Op 19 mei hebben wij de schriftelijke reactie van de ASD ontvangen (bijlage 8). Zij adviseren als volgt: *Alles overwegende brengt de ASD Meierijstad een positief advies uit aan het College van Meierijstad over het voorgenomen initiatief om samen met WSD een soort van coöperatie op te zetten in de vorm van een Participatiebedrijf binnen het werkgebied van WSD (prototype 1).*

Duurzaamheid

De pilot moet leiden tot een meer duurzame inzet van beschikbare talenten uit de doelgroep. Participatie zal voor iedereen de inzet zijn.

Financiële toelichting

Voor aanvang van de pilot zal een onderbouwing worden opgesteld van de benodigde financiële inzet die ten laste kan worden gebracht van de beschikbare 600.000,-- euro.

Planning

De start van de pilot is gepland per 1 september 2017 en zal eindigen op 31-12 2018.

Rechtsbescherming

Niet van toepassing

Monitoring en evaluatie

Er wordt bij aanvang van het project een nulmeting gemaakt. Aan het einde van de pilotperiode vindt een evaluatie plaats. Op basis hiervan zal een besluitvormingsproces worden ingericht waarbij het college c.q. de gemeenteraad een zienswijze kunnen indienen over het vervolg.

We zijn op dit moment in gesprek met Divosa (vereniging van leidinggevendenden in het sociaal domein). Zij hebben aangeboden ons te ondersteunen bij de verkenning van de aankomende subsidieronde van het kennisprogramma *Vakkundig aan het werk*. In dit programma worden in verschillende rondes onderzoek gesubsidieerd van samenwerkingen tussen gemeenten en kennisinstellingen rondom het thema re-integratie (en schuldhelpverlening, integraal handelen en methodisch werken). Divosa heeft aangegeven ons te willen helpen met het aanscherpen van onze ideeën, ons koppelen aan mogelijk passende onderzoekers, suggesties geven en meedenken in het proces.

Bijlagen

1. Eindrapportage Koers WSD
2. Verzoek zienswijze
3. Korte samenvatting scenario's
4. Klantperspectief
5. Keuze gemeenten prototypes
6. Pilot zelfredzaamheidsmatrix
7. Pilot standaard score formulier
8. Advies ASD d.d. 19-5-2017
9. Brief zienswijze.

Ter inzage documenten

Niet van toepassing

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. M.G.C. Wilms –Wils RA

M.A. Fränzel MSc.

De raad van de gemeente Meerijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 6 juni 2017

Gelet op de Participatiewet

Besluit gemeenteraad:

De gemeenteraad besluit in te stemmen met bijgevoegde zienswijze, waarbij de gemeente Meerijstad zich op verzoek van het Algemeen Bestuur van WSD uitspreekt over de positie van WSD bij ondersteuning en begeleiding van doelgroepen uit de Participatiewet.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 13 juli 2017

De raad voornoemd,
De Griffier,

De voorzitter,

A.F.J. Franken

M.A. Fränzel MSc.